
Terug naar op weg

Het is bijna september en dan begint alles weer. Hopelijk komen we weer in het ritme van de tijd na het EK voetbal, Wimbledon, de Tour, de Olympische spelen, nog een Tour de Femmes enz. Zelfs de vakantiekalender is zo vol gelopen dat je bijna weer verlangt naar dat vaste ritme in de tijd.

Mij bekruipt het gevoel dat de media en de sociale media de regie in ons leven steeds meer gaan overnemen. Misschien komt dat omdat ik me onvrijer en meegesleurd voel door een stroom die bepaalt wat we te horen en te zien krijgen en behoren te doen. De kijkcijfers en persoonlijke gegevens zijn waardevolle handelswaar en geven de aanbieders de gelegenheid te brengen wat het meest gewild is. En omdat dit het meest oplevert, groeit dat aanbod alleen maar. Dus nog meer sport, nog meer voetbal nog meer gelijksoortige programma's. Nog meer vrolijke praatprogramma's die de werkelijkheid vooraf en achteraf voor ons duiden. Zelf denken of bespreken hoeft niet meer. Reclame en ander nepnieuws krijg je er gratis bij totdat je moe en oververzadigd bent. De vicieuze cirkel is rond: we worden verleid, raken 'verslaafd' en worden vervolgens geëxploiteerd. We zijn de regie over onszelf dus toch iets meer kwijtgeraakt.

Ook het kleine scherm houdt veel mensen geobsedeerd bezig.

Het is geen uitzondering dat stellen op een terras koffie drinken zonder elkaar te zien of te spreken. Het valt allemaal onder de noemer communicatie maar...

Natuurlijk, het is handig en snel en het lijkt heel efficiënt: een uitkomst in ons drukke dagelijkse bestaan. Maar is het uiteindelijk ook niet verarmend? Of oppervlakkiger? Meer zenden dan luisteren? Maakt het niet passiever en eenzamer?

In de vorige Toren schreef ik: "Ik geloof niet in digitale aandacht en liefde". Ik bedoelde dat volgens mij aandacht en liefde niet geregeld kunnen worden via (computer)systemen omdat het waardevolle eigenschappen zijn van mensen. Die moet je leren en blijven oefenen vanaf de kindertijd zodat je ze kunt inzetten, ook in het werk. Het zou een houding moeten zijn, die via wederzijdse communicatie tot uitdrukking komt, een vorm van 'echt contact' hebben. Dat kost meer tijd maar levert ook veel op: dankbaarheid, tevredenheid, voldoening, belangrijke voorwaarden voor geluk.

De zucht naar efficiency -onze zuinigheid met tijd- is een valkuil. Tijd besteden aan de ander –in welke vorm dan ook- levert voldoening op en kan voorkomen dat we farizeeërs worden. Zelfkennis kun je immers alleen opdoen via de spiegel van de ander.

JvdB

Het kapelletje van Maria bij De Berg

Maria bij De Berg

Zondag 8 september 2024, Maria Geboorte, een feestelijke dag in Linden

Normaliter gaat dit kerkelijke feest, de verjaardag van Maria, geruisloos voorbij. De traditie volgend viert ons Gilde dit feest door op de dichtstbijzijnde zondag aanwezig te zijn bij de zondagviering in de kerk, want Maria is met de H. Antonius, de kluizenaar met het varken, patroonheilige van het Lindense gilde. Het patroonsfeest van de H. Anthonius wordt in januari gevierd.

Dit jaar willen we er een feestelijke dag van maken want:

- Het Mariakapelletje op de kruising bij De Berg is prachtig gerenoveerd. Het was een initiatief van Mart Bos en Hanny de Groodt maar de vaardige handen van Menno van Langen maakten het tot een blikvanger. Het is een mooi moment om dit kapelletje in de schijnwerper te zetten en weer officieel in gebruik te nemen.
- Onze kerkklok is dit jaar 400 jaar oud en dat mag ook gevierd worden met muziek: een koffieconcert bij De Burcht. Het jeugdorkest van Harmonie Gaudete In Domino uit Cuijk zal dat verzorgen.

Het programma op zondag 8 september 2024

10.00 uur Korte Mariaviering in de kerk, patroonsviering van het Antonius en Maria gilde.

Voorganger: Trees van den Broek

10.20 uur Onder aanvoering van het Gilde trekken we naar het Mariakapelletje, waar een korte ceremonie plaatsvindt
We vragen iedereen bloemen -liefst uit eigen tuin- zodat Maria in een bloemenzee komt te staan.

**11.00 uur Koffieconcert bij De Burcht door jeugdorkest van
Gaudete**

De koffie staat er klaar.

We hopen op een mooie nazomerdag.
Iedereen is van harte uitgenodigd.

Mariafeest een levende traditie?

Mariafeest , onderdeel van een levende traditie?

De figuur van Maria, de moeder van Jezus, heeft in de geschiedenis steeds een belangrijke plaats gehad. Er zijn talloze kathedralen en kerken aan toegewijd. Hoeveel muziek is er niet voor geschreven: Ave Maria's en Stabat Maters, waarin het lijden als moeder van Jezus wordt vertolkt.

De Mariaverering bestaat al vanaf de vroegste Middeleeuwen. Maria werd door de kerk vooral verheerlijkt als moeder van Jezus. Het verdriet dat zij als moeder om het lijden en sterven van haar zoon moest doormaken en verdragen, was voor veel mensen een reden om haar hulp in te roepen in moeilijke tijden. Maria vertegenwoordigde in zekere zin de zachte begripvolle en vergevende kant van de God, die soms als streng en veroordelend werd neergezet en angst inboezemde.

De Mariadevotie kreeg na de verschijningen in Lourdes een enorme omvang en er werden enkele nieuwe Mariafeesten ingesteld: Maria ten Hemelopneming en Maria Onbevleete Ontvangenis. In latere tijden werden er steeds meer vraagtekens gezet bij de overdreven nadruk op de maagdelijkheid en het zonder zonden zijn. De theologen bedachten bijvoorbeeld ooit dat Maria zonder erfzonde moest zijn als moeder van de Goddelijke Jezus. Zij is naast Jezus de enige die ten hemel werd opgenomen.

De Mariaverering is een bijzonder fenomeen in de kerkelijke mannenwereld. Maar het zorgde er misschien wel voor dat vrouwen zo een eigen – zij het wat ondergeschikte- plaats kregen. Als persoon bleef Maria vooral in de dienstbare, zwijgende, lijdende rol maar als moeder had ze voor veel mensen ook een bemiddelende positie. Zij kreeg toch dingen voor elkaar. Daarom sprak zij –zo vermoed ik- vooral de vrouwen aan. Zij konden hun zorgen met haar delen en herkenden zich in Maria. In de officiële kerk bleef de positie van de vrouw tot voor kort steeds ondergeschikt. Feit is dat andere 'vrouwelijke geluiden en rollen, zoals van Maria Magdalena uit de tijd van Jezus , Hildegard von Bingen uit de 11^e eeuw, Jeanne d' Arc en van andere vrouwen door de kerk vrij lang systematisch werden doodgezwegen.

De protestanten kennen vanaf de beeldenstorm tot op de dag van vandaag overigens helemaal geen Maria- of Heiligenverering. Het vrouwelijke rolmodel ontbrak in die kringen lange tijd.

In het algemeen kun je je afvragen of de emancipatie wel is voltooid. In onze wereld legt het vrouwelijke leiderschap het vaak af. De strijd aangaan, oorlog voeren en machtswellust zijn helaas nog steeds kenmerken van teveel mannelijke leiders, 'we zoeken nog vaak de sterke man'. Natuurlijk zijn er ook 'vrouwelijker' mannen en 'mannelijker' vrouwen. Er zijn immers geen twee mensen hetzelfde. Toch denk ik dat vrouwen hun verantwoordelijkheid gemiddeld genomen anders voelen.

In de loop van de eeuwen heeft Maria vele titels gekregen zoals opgesomd in de Maria Litanie: de mooiste -in elk geval de meest actuele- is in mijn ogen **Koningin van de vrede**. Paus Franciscus heeft er onlangs drie aan toegevoegd: Moeder van Barmhartigheid, Moeder van de hoop en Troost van de migranten. Maria blijft zo ook in onze tijd een levend beeld, dat mensen vooral in moeilijke tijd troost raad en richting kan geven.

Het Mariakapelletje bij De Berg is een plekje in Linden dat aanleiding geeft om bij stil te staan en gedachten te laten gaan. Je hoeft daar niet voor naar Lourdes of Katwijk.

JvdB

---

17 september

Herdenking 17 september 1944 80 jaar geleden

Het is dit jaar 80 geleden dat een Amerikaans vliegtuig neerstortte in Linden. De vijf inzittenden, Amerikaanse militairen, kwamen om. Zij leverden een aandeel in de bevrijding van Nederland. Vanaf die dag was Linden met een groot deel van Zuid-Nederland bevrijd. Maar dat gold niet voor de directe omgeving. Aan de andere kant van de Maas werd bijvoorbeeld nog hard gevochten en moesten mensen vluchten of liever gezegd evacueren op last van de bezetter of geallieerden. Linden had geluk maar werd wel geconfronteerd met de strijd voor de bevrijding .

Het is een lange traditie in Linden, de herdenking van 17 september. Omdat het dit jaar 80 jaar geleden is willen we er extra aandacht aan schenken. We zien de herdenking dit jaar als een begin van een aantal activiteiten. Op 5 mei 2025 zal Linden met de rest van Nederland de bevrijding vieren. Op 17 september zullen de gebeurtenissen van 1944 in Linden en de directe omgeving centraal staan.

De actualiteit illustreert elke dag dat oorlog, vrede en vrijheid niet vanzelfsprekend zijn. Genoeg reden om daar stil bij te staan met jong en oud.

U bent van harte welkom bij de herdenking.

De voorbereidingscommissie

Uitnodiging

Herdenking 17 september 2024 te Linden

Het is al een lange traditie in Linden: het gedenken van de vijf Amerikaanse militairen, die op 17 september 1944 vlakbij Linden sneuvelden toen hun vliegtuig neerstortte tijdens de operatie Market Garden.

Het is dit jaar dus 80 jaar geleden dat deze gebeurtenissen plaatsvonden en wij in dit deel van Nederland onze vrijheid herwonnen.

De herdenking 2024 vindt plaats op

dinsdag 17 september a.s., aanvang 18.30 uur

Aan de herdenking wordt medewerking verleend door de dorps- en geloofsgemeenschap en het gilde van Linden.

Het programma

18:30 – 19:00 uur Bezinningsbijeenkomst in de Lambertuskerk te Linden.

Deze bijeenkomst wordt opgeluisterd met woord en muziek. Omdat het dit jaar 80 jaar geleden is, zullen de teksten in het teken staan van de gebeurtenissen van toen.

19:00 uur Bloemstuk leggen bij de herdenkingsplaats op het kerkhof

19:05 uur Vertrek te voet vanaf het J.P.M. Keijzersplein naar het vliegtuigmonument

19:15 uur Herdenkingsceremonie bij het vliegtuigmonument
m.m.v. kinderen basisschool uit Linden
- in achtneming van 1 minuut stilte
- het brengen van eer door Vereniging Oud Militairen en het Gilde
- het leggen van bloemstukken

- het Wilhelmus

Na afloop ceremonie vertrek te voet naar
gemeenschapshuis De Burcht.

Om **plm. 19.30 uur** zijn alle genodigden en overige aanwezigen
welkom in De Burcht voor koffie, thee of frisdrank.

**Wilt u de bijeenkomst in de kerk bijwonen, dan wordt u
verzocht zich aan te melden per e-mail via**

herdenkinglinden@gmail.com

**Om 19.00 uur aansluiten bij de stoet naar het monument kan
altijd.**

Iedereen is van harte uitgenodigd.

De dorpsgemeenschap Linden

Comité Herdenking en Bezinning

Voor nadere informatie: Ton Keijzers tel.: 06 – 10 66 24 39

De gebeurtenissen op 17 tot en met 20 september 1944

Het is 17 september a.s. 80 jaar geleden dat de vliegtuigcrash nabij Linden plaatsvond.

Deze dag luidde ook de bevrijding in van Linden en van Zuid-Nederland. We staan hier stil bij hetgeen zich in Linden afspeelde op 17 t/m 20 september 1944.

Zondag 17 september 1944, Feest van de Heilige Lambertus

Pastoor Van Delft en de ongeveer driehonderd inwoners van het dorp Linden hadden zich het Patroonfeest van hun Lambertuskerk beslist anders voorgesteld. Zeker ook omdat de feestdag van de heilige Lambertus dat jaar op een zondag viel. Weliswaar was het oorlog en kwamen berichten door dat de beslissende aanval op de bezetter niet lang meer op zich zou laten wachten, de plechtige Hoogmis zou doorgaan. Het kerkkoor, onder leiding van Herman Martens, zong die bewuste morgen de blijde woorden van de introïtus van de Lambertusmis:

*‘Gaudeamus omnes in Domino, diem ‘Verheugen wij ons allen in de Heer,
Festum celebrantes sub honore   nu wij deze feestdag vieren ter ere
beati Lamberti Martyris.’   de heilige martelaar Lambertus.’*

Helaas meldt het logboek, dat de Pastoor schreef, niet de inhoud van de preek, die hij vanaf zijn verrijdbare preekstoel hield, maar het zal zeer waarschijnlijk grote overeenkomst vertoond hebben met de ‘Sequentia’ (de lofzang), die rond de lezingen van die zondag gezongen werd.

*‘Laten wij Lambertus prijzen, deze bisschop, hoog geroemd.
Waardig moeten wij herdenken zijn geloof en martellijden,
zoveel moeite, zoveel strijd.
Reeds beroemd door zijn geboorte, heeft hij door zijn heilig leven,
nog een groter roem behaald.’*

De Pastoor klaagt echter in zijn ‘memoriale’ dat *‘tijdens de Hoogmis enorm werd gebombardeerd in de omgeving, zodat de preek moeilijk te horen was’*.

Rond half drie (half twee Engelse tijd) stortte een brandend vliegtuig neer vlakbij de dorpskern van Groot – Linden, ongeveer 300 / 400 meter voor het huis van Toon Bardoel, op het veld dat toebehoorde aan Piet Martens. Uiteraard reageerden de dorpsbewoners heftig op de gebeurtenis. Massaal trokken ze naar het neergekomen vliegtuig. Pastoor Van Delft constateerde dat er geen bezoekers waren in het Lof, dat rond die tijd zou beginnen. Hij besloot de plechtigheid waarbij liederen ter ere van het Allerheiligste Sacrament en Maria gezongen zouden worden, af te gelasten, zodat ook hij de rampplek kon bezoeken. Omdat het gevaarlijk was om dichtbij het neergestorte vliegtuig te staan, gaf de bezorgde Pastoor op afstand de Heilige Absolutie.

Maandag 18 september 1944

Op maandag 18 september 1944 werden de stoffelijke resten van de bemanning in drie kisten gelegd. Tijdens die sobere plechtigheid bad Pastoor van Delft de Kruisweg, waarin het verhaal van het lijden en sterven van Christus wordt verteld.

Nadat in de omgeving van het vliegtuigwrak enkele kerkboekjes gevonden waren, waarvan werd aangenomen dat die aan de omgekomen bemanning toebehoorden en het daarmee vaststond dat ze alle vijf ‘katholiek’ waren, werd besloten op woensdag 20 september een plechtige Uitvaart te houden in de kerk van Linden.

Woensdag 20 september 1944

Pastoor Van Delft ging in de plechtigheid voor. Hij werd omringd door het parochiekoor, een grote groep misdienaars, het Gilde en vertegenwoordigers van de gemeente Beers en verenigingen uit Linden. Burgemeester Van Raaij en de Pastoor spraken de aanwezigen toe. De laatste ging voor in het gebed voor ‘deze vreemdelingen – bevrijders – medegelovigen, uit zo verre land’.

*De begrafenis van de gesneuvelde Amerikanen op 20 september 1944.
De misdienaar tussen de pastoor en de burgemeester is de 10-jarige Mies Peters.*

Frans Martens zal later opmerken dat de begrafenisplechtigheid grote indruk op hem maakte. Ook Mies Peters zei daarover: 'Op woensdag 20 september 1944 was ik misdienaar bij de begrafenis van de gesneuvelde soldaten. Het maakte op mij een grote indruk en ik weet nog goed dat de militairen, die bij de begrafenis aanwezig waren, een ere-salvo losten'.
(deze tekst is opgesteld door Herman van Rhee gebaseerd op de special uitgave van de Toren in 2019)

In Memoriam Mia van Zuijlen

Op 2 augustus 2024 overleed in Castella in Cuijk Mia van Zuijlen-Coolen op bijna 89 jarige leeftijd. Zij werd geboren in Vegchel en omdat zij trouwde met een Lindenaar kwam zij naar Linden.

Zij woonde in Kerkstraat 6 totdat zij al heel wat jaren geleden naar een appartement in Cuijk verhuisde met haar man Wim van Zuijlen. De zorg voor huis en tuin werd te zwaar. Zij bleef op afstand betrokken bij Linden. In de Lindense jaren was zij een actieve en markante verschijning. Ze liet niet 'met zich spelen'. Zij werkte 16 jaar tot volle tevredenheid op de pastorie van Linden.

Mia was van huis uit muzikaal en creatief. Zij was, tot het ophield te bestaan, lid van het gemengde kerkkoor en thuis was muziek ook een belangrijk onderdeel van het bestaan. Zij had kinderverzorgster willen worden, maar in die tijd was opleiding en beroep voor meisjes niet zo vanzelfsprekend als nu. Maar de kinderen en kleinkinderen profiteerden wel van haar creativiteit. Handwerken was een passie en zij schilderde niet onverdienstelijk, zoals u hieronder kunt zien.

De hulpbehoevendheid van Wim en de ziekte Alzheimer bepaalden haar laatste levensfase steeds meer. Een aantal jaren na Wim stierf zij in Castella.

Martine de Haan

De Bel-Zonnebus; Mobiel Blijven in de regio.

De Bel-Zonnebus is een waardevolle dienst die speciaal is opgezet voor de inwoners van de oude gemeente Cuijk en omstreken. Of je nu in Cuijk, Haps, Vianen, St. Agatha, Beers, Linden, of Katwijk woont, de Bel-Zonnebus zorgt ervoor dat je mobiel blijft, zelfs als je minder goed ter been bent of geen eigen vervoer hebt.

Voor slechts €4,- per rit kun je gebruik maken van deze deur-tot-deur service, waarbij vrijwilligers je ophalen en naar jouw bestemming binnen de gemeente Land van Cuijk brengen. Dit kan variëren van een bezoek aan de dokter, een afspraak bij de tandarts, tot boodschappen doen of een andere belangrijke afspraak.

Het enige wat je hoeft te doen om gebruik te maken van de Bel-Zonnebus, is twee dagen van te voren tussen 8.30 uur en 16.00 uur bellen naar 06-10605015. Zo blijf je mobiel en kun je gemakkelijk en betaalbaar reizen binnen het Land van Cuijk.

Het volgende nummer

Het volgende nummer van Rond De Lindense Toren komt rond 20 oktober uit. Inleveren van kopij is tot 14 oktober mogelijk bij Jan van den Broek en Ton Keijzers.

Om even stil te staan

UTOPIA

Het eiland waar alles wordt opgehelderd.

Hier kan men op vaste bewijsgrond staan.

Er zijn geen andere wegen dan de toegangsweg.

De struiken buigen door van alle antwoorden.

Hier groeit de boom van het Juiste Vermoeden
met eeuwig ontwarde takken.

De verblindend simpele boom van het Begrijpen
bij de bron die Ah Dus Zo Zit Het heet.

Hoe dieper het bos in, des te breder
het dal der Vanzelfsprekendheden.

Rijzen er twijfels dan verjaagt de wind ze.

De Echo neemt ongeroepen het woord
en verheldert graag de geheimen van de werelden.

Rechts de grot waar de betekenis ligt.

Links het meer van de Diepe Overtuiging.

Van de bodem maakt zich de waarheid los
en komt zachtjes omhoog.

Het dal wordt gedomineerd door de Onwankelbare Zekerheid.

Van haar top een vergezicht over het Wezen de Dingen.

Ondanks al deze verlokkingen is het eiland onbewoond,

en de vage voetsporen die je op de kusten ziet,

wijzen zonder uitzondering in de richting van de zee.

Alsof men hiervandaan alleen vertrekt

En onherroepelijk in het diepe onderzinkt.

In een leven dat niet te doorgronden is.

*Wisława Szymborska,
vertaling Gerard Rasch*

Vieringen in onze Kerk

Zondag 8 september 10.00 uur Maria viering patrones Gilde

Voorganger Trees van den Broek

Zie voor verdere informatie elders in dit blad

Zondag 15 september 10.00 uur Lambertus viering

Voorganger Trees van den Broek

Aansluitend koffie in De Burcht

Dinsdag 17 september 18.30 uur Herdenkingsbijeenkomst

Oorlogsslachtoffers Linden

Zie voor verdere informatie elders in dit blad

Zondag 29 september 10.00 uur Zondagviering

Voorganger Jan Lange

Aansluitend koffie in De Burcht

Zondag 13 oktober 10.00 uur Zondagviering

Voorganger Henk Janssen

Aansluitend koffie in De Burcht

Zondag 27 oktober 10.00 Zondagviering

Voorganger Herman van Rhee

Aansluitend koffie in De Burcht

Zaterdag 2 november 19.00 uur Allerzielenviering

Voorganger Trees van den Broek

Aansluitend koffie in de Burcht

Voor overige vieringen in onze parochie, zie: www.martinuscuijk.nl